

ת"פ 57962/07/15 - מדינת ישראל נגד שלי דלוס ראיס מר

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 57962-07-15 מדינת ישראל נ' דלוס ראיס מר 26 אפריל 2017

לפני
בעניין: כב' השופט מיכאל קרשן
המאשימה מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז
מרכז

נגד
הנאשמת שלי דלוס ראיס מר ע"י ב"כ עו"ד גיא
עין צבי

נוכחים: ב"כ המאשימה
עו"ד עדי ערד
ב"כ הנאשמת
עו"ד גיא עין צבי
הנאשמת
בעצמה
כן נוכח
המתורגמן מר
יוסי בוכריס

גזר דין

1. הנאשמת, אזרחית הפיליפינים ילידת 1983, הורשעה על יסוד הודאתה בעובדות כתב אישום מתוקן[1], במסגרת הסדר דיוני שלא כלל הסכמה לעניין העונש, בביצוע עבירה של תקיפת בנסיבות מחמירות (תקיפת חסר ישע שלא גרמה לחבלה) (ריבוי עבירות), לפי סעיף 382(ב)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - "החוק").

2. לפי עובדות כתב האישום המתוקן, החל משנת 2011 ועד למעצרה ביום 20.7.2015 עבדה הנאשמת כמטפלת בנ.פ., ילידת 1926 (להלן - "הקשישה"), אשר סבלה ממחלת האלצהיימר ולא הייתה מסוגלת לדאוג לצרכי מחייתה או לשלומה, ללא עזרה או טיפול. הקשישה התגוררה בגפה בדירה בכפר סבא, ומכוח העסקתה התגוררה הנאשמת עמה ונשאה באחריות לצרכי מחייתה, בריאותה ושלומה.

3. במהלך התקופה שבין 1.3.2015 ליום 20.7.2015, בבית הקשישה, במספר רב של הזדמנויות, תקפה הנאשמת את הקשישה. הדבר בא לידי ביטוי בהכאת הקשישה בבטנה ובראשה באמצעות ידיה של הנאשמת, בטלטול ראשה של הקשישה, בהטחת גופה של הקשישה, תוך שהיא גורמת לה לכאב פיסי ונפשי, בין היתר בארבעת המקרים שפורטו בהמשך כתב האישום:

א. ביום 1.3.2015 בשעה 11:14 עת שכבה הקשישה במיטתה שבחדר השינה, משכה הנאשמת את רגלי הקשישה לכיוון הרצפה ואחזה בחזקה בערפה, כך שגופה של הקשישה עבר למצב ישיבה. מיד לאחר מכן הכתה הנאשמת באמצעות ידה את הקשישה בבטנה באופן שהדף את הקשישה לאחור עד שנשכבה. או אז משכה הנאשמת שוב בחולצתה של הקשישה, הרימה את גופה למצב ישיבה והכתה בראשה של הקשישה.

בהמשך יצאה הנאשמת מחדר השינה והקשישה נשכבה על המיטה. כאשר חזרה הנאשמת לחדר השינה, הניחה את רגליה של הקשישה לכיוון הרצפה ומשכה את הקשישה למצב ישיבה על ידי משיכת הכובע שחבשה הקשישה על ראשה, השקתה את הקשישה באמצעות כוס שאחזה בידה ולאחר מכן הכתה אותה בראשה באמצעות ידה באופן שהפיל את הקשישה שוב למיטתה.

ב. ביום 17.5.2015 בשעה 12:07 עת ישנה הקשישה במיטתה בחדר השינה, אחזה הנאשמת ברגליה של הקשישה, הניחה אותן על הרצפה ומשכה את ידה של הקשישה, כך שהקשישה עברה למצב ישיבה. או אז דחפה הנאשמת את הקשישה באמצעות ידיה והטיחה את גופה לאחור, כך שהקשישה נשכבה על המיטה, ואז הכתה אותה באמצעות אגרופה בבטנה. מיד לאחר מכן משכה הנאשמת את הקשישה למצב ישיבה, ואז לפתה את צווארה באמצעות ידיה והטיחה את גופה בשנית למצב שכיבה. או אז משכה הנאשמת את הקשישה, העבירה אותה למצב ישיבה והטיחה את ראשה שוב לאחור, כך שהקשישה שוב נשכבה. לאחר מכן שבה הנאשמת ומשכה את הקשישה למצב ישיבה ושוב הכתה אותה בבטנה.

בדקות שלאחר מכן הכתה הנאשמת את הקשישה באגרופה חמש מכות במצחה של הקשישה.

ג. ביום 1.6.2015 בשעה 16:30, עת ישבה הקשישה על כסא גלגלים בפינת האוכל בבית, עמדה הנאשמת בסמוך אליה, הטתה את ראשה לאחור והכתה בה באגרופה באזור פניה. בהמשך, עמדה הנאשמת מאחורי כיסא הגלגלים של הקשישה, לפתה את גרונה בשתי ידיה וטלטלה את ראשה של הקשישה ואז הכתה אותה בבטנה.

ד. ביום 2.6.2015 בשעה 14:23, עת ישבה הקשישה על כיסא הגלגלים בפינת האוכל בבית, עמדה הנאשמת בסמוך אליה והטיחה את ראשה בחזקה לכיוון מאחז היד של כיסא הגלגלים. לאחר מכן דחפה הנאשמת את ראשה של הקשישה באמצעות ידה לכיוון ההפוך והכתה את הקשישה באמצעות ידה באזור בטנה, וכן הכתה באמצעות ידה במצחה של הקשישה, תוך שהיא משקה אותה. לאחר מכן נגבה הנאשמת את פיה של הקשישה, תוך שהיא מטלטלת את ראשה מצד לצד.

בחלוף כחמש דקות נגשה הנאשמת אל הקשישה מאחור והשעינה את גבה לאחור כאשר ידיה לופתות את צווארה של הקשישה.

4. לבקשת ההגנה נתבקש הממונה על עבודות השירות לערוך חוות דעת אודות התאמת הנאשמת לביצוע עבודות שירות. בחוות דעתו מיום 27.11.2016 מצא הממונה את הנאשמת כשירה לבצע עבודת שירות, וקבע את

תנאיה.

ראיות לעונש

5. אחייניתה של הקשישה, גב' דליה אליאסי, הגישה הצהרת נפגע (תע/1) והעידה מטעם המאשימה.

גב' אליאסי התייחסה בהצהרת הנפגע שמסרה לתחושותיה לאחר שראתה סרטונים המתעדים את מעשי ההתעללות בדודתה, וכן למערכת היחסים שהייתה לה עם הנאשמת, אך גם פרטה במסגרתו מקרים שלא הופיעו בכתב האישום המתוקן ונושאים שאינם קשורים לביצוע העבירות - ומכל אלה כמובן אתעלם (מה גם שההגנה הצליחה לפגום במהימנותה של העדה).

באותו אופן לא ראיתי לייחס משקל כלשהו לטענות ההגנה, שעלו אף הן במסגרת חקירת העדה בבית המשפט, כי העדה ובני המשפחה האחרים הלינו את שכרה של הנאשמת.

6. המאשימה בקשה להציג לעיוני סרטוני וידאו המתעדים את העובדות המנויות בכתב האישום בהן הודתה הנאשמת. ההגנה התנגדה לכך והוריתי לצדדים לסכם בסוגיה זו בכתב. ביום 27.2.2017 החלטתי כי בנסיבות העניין שלפני ראיתי המאשימה להציג את הסרטונים, כדי להמחיש את העובדות המוסכמות על הצדדים. הסרטונים הוצגו אפוא בפתח ישיבת הטיעונים לעונש.

דין

7. הנאשמת התעללה והתעמרה בקשישה חסרת ישע, שהייתה תחת השגחתה הבלעדית וטיפול, **בין היתר** בארבעת המקרים שפורטו בכתב האישום.

צפיתי בסרטונים שהציגה המאשימה במהלך הדיון ופעם נוספת טרם גזירת הדין. הסרטונים, שבהחלט ממחישים את מנת חלקה של הקשישה ואת התעמרות הנאשמת בה, קשים לצפייה. לפעמים אין טוב (או רע) ממראה עיניים. רואים בהם את הנאשמת מתייחסת לקשישה כאל חפץ דומם וגרוע מכך: כאל מטרד אנושי, שיש להענישו, באמצעות מכות יבשות, טלטולי ראש, מעשי חניקה ועוד, כל אימת שדבר כלשהו לא נשא חן בעיני הנאשמת. מעשים אלה הפנתה כלפי הקשישה מי שהייתה אמורה לדאוג לכל מחסורה ולשמור עליה מפני כל רע.

עניין לנו במעשי התאכזרות לשמה, ויש להביע מהם סלידה ושאת נפש מוחלטים. כפי שקבעה כב' השופטת מאק קלמנוביץ בת"פ (שלום - ים) 18370-11-11 **מדינת ישראל נ' גורונג** (6.1.2014), בעניין דומה: "אחד המדדים שבו נבחנת חברה הוא יחסה למבוגרים ולנזקקים שבין חבריה. המתלוננת, קשישה וחולה, זכאית בערוב ימיה שינהגו בה בדרך אנושית ומתחשבת, ולא כפי שנהגה הנאשמת, לפחות בחלק מהזמן, כפי שעולה מהצילומים שהוגשו".

8. בשום אופן אין לקבל את טענת ההגנה כי מעשי הנאשמת בוצעו בגב הטיפול בקשישה. גם אם הקשישה הייתה אישה כבדה שקשה לאישה במידות גופה של הנאשמת להרים, לא היה כל מקום לטלטלה מצד אחד של המיטה למשנהו משל הייתה חפץ דומם. איזו הצדקה הייתה לנאשמת להסיר מעל הקשישה הישנה את שמיכתה ואחר כך לקפלה על גופה של הקשישה? איזו הצדקה הייתה לה לחבוט באגרופה בראשה של הקשישה לפני או אחרי שנטלה תרופה? אין דבר וחצי דבר בין התנהגות זו לבין הטיפול שהנאשמת צריכה הייתה לספק לקשישה.

אין גם לקבל את טענת ההגנה כי המעשים לא גרמו לקשישה כאב משמעותי. אמנם מהסרטונים לא ניתן להבחין בתגובות רגשיות של הקשישה, אולם בל נשכח שמדובר בקשישה חולת אלצהיימר, דמנטית במצב מתקדם, ואין לדעת כיצד, אם בכלל, יכולה הייתה להביע כאב.

9. עליי לעצב מתחם עונש הולם למעשי הנאשמת, כפי שבאו לידי ביטוי בכתב האישום המתוקן. העיקרון הבסיסי בענישה הוא עיקרון ההלימה: על העונש להתאים למעשה; הערכים המוגנים העומדים ביסוד העבירה שביצעה הנאשמת הם שלמות הגוף, הגנה על חסרי ישע והאמון שבין מטפל למטופל; נסיבות ביצוע העבירות פורטו לעיל.

10. הצדדים הפנו אותי לרמת הענישה הנוהגת במקרים דומים. חלק מפסקי הדין שהגישה המאשימה עסקו בעבירות החמורות יותר של התעללות בחסר ישע או עבירה לפי סעיף 368 לחוק (תקיפת חסר ישע שגרמה לחבלה), שהן בסמכות בית המשפט המחוזי.

מבין כל פסקי הדין שהוגשו דומה כי הדומה ביותר לענייננו הוא זה שנדון בת"פ (מחוזי חיפה) 57707-09-11 **מדינת ישראל נ' נריינה** (17.1.2012), במסגרתו נדון מטפל סיעודי, עובד זר מהודו, שהורשע לאחר שמיעת הוכחות בביצוע עבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות) בכך שתקף את מטופלו, חולה האלצהיימר, באופנים דומים לאלה בהם נקטה הנאשמת כאן. אותו אדם נדון ל-14 חודשי מאסר בפועל, וערעור שהגיש אותו מטפל לבית המשפט העליון - נדחה [(ע"פ 1836/12 **נריינה נ' מדינת ישראל** (1.6.2012)].

מקרה דומה נוסף נדון בת"פ (שלום ים) 18370-11-11 **מדינת ישראל נ' גורונג** (6.1.2014). בית משפט השלום בירושלים דן עובדת סיעודית אזרחית נפאל שהורשעה על פי הודאתה בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות, שתקפה בסדרה של אירועים (17 במספר) את המטופלת שלה, ל-6 חודשי מאסר בפועל. ערכאת הערעור אישרה עונש זה [עפ"ג (י-ם) 52605-01-14 **גורונג נ' מדינת ישראל** (24.3.2014)], בצינה כי ההליכים באותו עניין התמשכו בעוד הנאשמת במעצר בית, ובית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור שהגישה הנאשמת [רע"פ 2480/14 **גורונג נ' מדינת ישראל** (28.4.2014)].

עיינתי בגזר דינו של כב' השופט ח' טרסי בת"פ 61615-01-12 **מדינת ישראל נ' פסקואל** (26.6.2013) ובפסק הדין שדחה את ערעור המדינה על גזר דין זה [עפ"ג (מרכז) 49330-07-13 **מדינת ישראל נ' פסקואל** (30.12.2013)]. הנאשמת שם הורשעה אמנם בעבירה חמורה יותר של תקיפת חסר ישע (כזו שגרמה לתוצאה - במקרה שם שטף דם תת עורי), אולם שם דובר במקרה אחד ויחיד, ספונטאני על פי קביעת בית המשפט, ועל כן

נשלחה לרצות עונש מאסר בעבודות שירות. בית המשפט המחוזי דחה את ערעור המדינה בקובעו כי במקרים בהם הוטלו על נאשמים מסוג זה עונשי מאסר לריצוי בפועל מדובר היה במספר אירועים אלימים או כאשר עצמת האלימות שהופעלה כלפי קשישים הייתה קשה מזו שהופעלו באותו עניין והנזקים היו חמורים יותר.

11. לאחר שנתתי דעתי לכל האמור מעלה אני קובע כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשמת נע בין 6 חודשי מאסר ל-16 חודשי מאסר.

12. כעת יש לגזור על הנאשמת עונש בתוך מתחם העונש ההולם. לא הוצגו לפני כל שיקולי שיקום שיכולים היו להביא לחריגה לקולה מן המתחם.

13. בשלב זה אביא בחשבון לחומרה את הצורך בהעברת מסר לציבור בתחום מכוער זה של עבירות וכן בהרתעת הרבים.

יפים לענייננו הדברים שנרשמו בפסק דינה של כב' השופטת ע' ארבל בע"פ 1836/12, הנזכר לעיל, בו נדחה ערעורו של מטפל סיעודי שביצע במטופלו מעשים דומים לאלה בהם הורשעה הנאשמת כאן ונדון ל-14 חודשי מאסר לריצוי בפועל: "במדינת ישראל קיימת תופעה נרחבת של קשישים, הן במוסדות והן בביתם, אשר נעזרים במטפלים. מעשי תקיפה ואלימות של מטפלים כלפי מטופלים ככלל קשים לגילוי, בשל העדר יכולת פיזית או נפשית של קורבנות העבירה להתלונן על הנעשה בהם בחדרי חדרים. כאשר מגיעים מקרים שכאלה ראוי שיזכו, אם כן, למענה שיפוטי הולם לפיו לא ניתן להשלים עם מעשי אלימות, השפלה וניצול של קשישים אלו בידי מטפליהם. חשוב שבתי המשפט יעבירו מסר ברור, נחרץ וחד משמעי שיש בו התוויה של נורמות התנהגות ראויות והצבת הגדר שמעבר לה אותן התנהגויות הן פסולות ואסורות".

14. יתכן כי הנאשמת ביצעה את העבירות מתוך ייאוש ותסכול מתמשך מאופי עבודתה, כטענת בא כוחה. העבודה הסיעודית עבודה קשה היא, וספק אם התגמול הכספי בצדה הוא תגמול הולם. אינני סבור כי יש לשקול עניין זה כנסיבה לקולה במסגרת שיקולי הענישה.

מעשי הנאשמת מהווים חציית קו אסורה שאף בן אנוש אינו רשאי לחצות, ואין להקל עמה בשל כך שלא הייתה שבעת רצון מאופי עבודתה.

15. לקולה יבואו בחשבון הנתונים הבאים: הודאת הנאשמת מבלי שניהלה הליך הוכחות; מעצר הבית בו הייתה הנאשמת נתונה עת ארוכה; ונסיבותיה האישיות, לרבות העובדה כי עזבה ילד במדינת מוצאה על מנת להתפרנס בארץ זרה ובעיקר - העובדה כי לפני כשנה ילדה הנאשמת תינוקת, במסגרת זוגיות חדשה שרקמה בישראל.

16. ברי כי השמתה של הנאשמת מאחורי סורג ובריש תגרום נזק משמעותי לה ולבני משפחתה, לא מצאתי

במקרה זה עילה מספקת להימנע מכך. העונש הראוי על מעשיה הקשים של הנאשמת הוא עונש מאסר לריצוי בפועל ומסר מרתיע לציבור לא מעבירים בגזירת עונש של מאסר שירוצה בעבודות שירות.

17. אתחשב בכל הנסיבות המקלות המנויות מעלה באופן מרבי בכל הקשור לאורכו של עונש המאסר שאגזור על הנאשמת.

יצוין כי החלטתי להשית על הנאשמת עונש מאסר לריצוי בפועל מאחורי סורג ובריח ייתרה את הצורך להכריע בטענת המדינה כי, משבוטלה אשרת השהיה של הנאשמת בישראל (בעקבות כתב האישום שהוגש נגדה), לא ניתן להכשיר את שהייתה בתחומי המדינה, ולו באופן זמני, באמצעות גזירת עונש של מאסר שירוצה בעבודות שירות. אציין רק כי ראיתי פנים לכאן ולכאן בטענות הצדדים בעניין זה, ובכל מקרה - נוכח האמור בפרוטוקול הדיון מיום 9.9.2013 בעפ"ג (מרכז) 49330-07-13 הנזכר לעיל - אין לומר כי קיימת בעניין זה פסיקה מנחה של בית המשפט המחוזי.

18. שקלתי את טענות הצדדים כולן והחלטתי להשית על הנאשמת את העונשים הבאים:

· מאסר בפועל בן 6 חודשים.

· מאסר על-תנאי בן 6 חודשים, והתנאי הוא כי בתקופה בת שלוש שנים מיום שחרורה לא תעבור הנאשמת כל עבירת אלימות.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתן היום, ל' ניסן תשע"ז, 26 אפריל 2017, במעמד הצדדים.

[1] ראו התיקון הנוסף שנערך בכתב האישום המתוקן ביום 22.3.2017 והחלטתי בעמ' 16 לפרוטוקול.